

a. 800 fere medio. Ioh. 16, 32. Matth. 10, 16. 17. est illi habitanti inter lupos et serpentes. Memor sit dicentis Christi: 'Confidite, ego vici mundum'. Item mente saepissime consideret, quid^a ipsa veritas discipulis suis praecepisset, dum eos ad praedicationis^b direxit officium^c: 'Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbae'. 'Cavete^d ab hominibus'. Ammone illum diligentius, ne sit saeculi amator^e, ne adulatoribus consentiens, ne propter propinquorum turbam suum cupiditatibus terrarum vel divitiarum involvat animum^f, sed divino rigore regiam viam in omnibus ubique teneat. Melior est Christus^f propinquus et amicus, quam^g totius saeculi numerosa propinquitas vel amicitia.

Vide quid caritas faciat^h. Dum te ammonere familiari stilo exorsus sum, repente me caritatis flamma transtulit ad illum. Sed ignosce mihi, quod haec pauca de illius profectu tibi destinatis inserui litterulisⁱ; optans te et in hac paternae fidei felicitate^k proficere coram Deo, ut sis in auribus^l illius veritatis adsertor^m, non falsitatis adulator. Bene quidamⁿ adulatorem diffinivitⁿ dicens: 'Adulator est blandus inimicus'; et verum ait. Plurimi namque sunt adulatores divitum et pauci ammonitores. Et melior est^o unus suasor veritatis quam mille adulatores falsitatis. Quapropter hoc vitium omnimodis tibi caveas, carissime fili, et semper sermo tuus veritate vigeat. Licet veritas rugosam^p habeat frontem^q, tamen solidum habere solet consilium. Si^r pro omni otioso verbo reddituri erimus rationem, quanto magis pro noxio^r vel fallaci? Os, quod mentitur, occidit animam. Pro veritatis officio sermo est^s homini datus^t, non pro^u falsitatis iniquitate. Numquam adulator verus est amicus, sed blandus, ut dicitur, inimicus, gladium melle litum^v porrigens amico. Melius est cauterio sanare vulnus, quam blandimentis nutrire, ut peius^w fiat.

Consideret sagacitas tua tempus locum et personam: quo tempore, quo loco, cui personae quid dicendum sit. Quae optime in libro beati Gregorii, qui Pastoralis dicitur, legi et discerni^x possunt⁴. Numquam sacra lectio temporibus opportunis de manibus recedat tuis. Vices suas habeant lectio et oratio. Et non nox neque dies protrahatur in conviviis vel ebrietatibus aut confabulationibus non necessariis. Inter pocula sonet^{x*} sermo aedificationis, audiatur vox ammonentis^y vel palam omnibus vel cuilibet considenti^z.

Puerilis aetas tuis sermonibus^a a flammis servetur^b vitiorum, quatenus castitas^c illorum^d tibi proficiat in mercedem perpetuae remunerationis. Non tibi sit vilis anima, pro qua dominus omnium mori^e dignatus est. Ne dicas in animo: 'Quid ad me pertinet, sive bene sive male faciat'? Ubi est caritas, si errantem corrigere non curas? Memento apostolum dicentem: 'Quis scandalizatur, et ego non uror'? Alterius peccatum, suum fecit dolorem. Quid habes redemptori tuo et iudici omnium in die magno^f ostendere, si animas non habes tuo labore redemptas a diaboli servitute ostendendas^g? Quantas in hoc exilio tuis doctrinis ab iniquitate revocas et in viam veritatis reducis, procul dubio tantas recipies mercedes in die illa. Ideo non cesset caritas operandi^h bona omnibus; non cesset lingua loquendi de bonis ad omnes; hos

a) quod A 2. b) predic. post corr. in pred. T*. c) offitium corr. in officium T*. d) Kavete A 2. e) amotor A 2. f) et add. A 1*. g) quan H; qua post corr. quam T*. h) facit H, T*. i) litteris A 2. k) facultate A. l) omnibus T*. m) post corr. in assertor T*. n) definivit A 2. o) om. A 2. p) rugosam A 2. q) om. A. r) noxo H, T*. s) sermonē A pro sermo est. t) da A. u) om. T*. v) mellitum A 2 pro melle litum; corr. in mellitum A 1*. w) peior H, T*. x) discerni vel legi A. x*) sonus et T*. y) coram ammonentibus H, T* pro vox ammonentis. z) consedenti A. a) tuis sermonibus om. A. b) a flammiservatur H. c) aetas H, T*. d) eorum A. e) morere H. f) iudicii A 1*, corr. in magno A 2. g) om. A 2. h) optanti A 2; optandi A 1*.

1) Cf. supra ep. 114, p. 168 n. 1. 2) Hieronymus, cf. p. 45 n. 3; 315 n. 6. 3) Hieronym. Dial. contra Pelag. c. 26 (Opp. II, 709): Veritas amara est, rugosae frontis et tristis; supra pp. 141. 144. 4) Cf. supra p. 171 n. 5.